

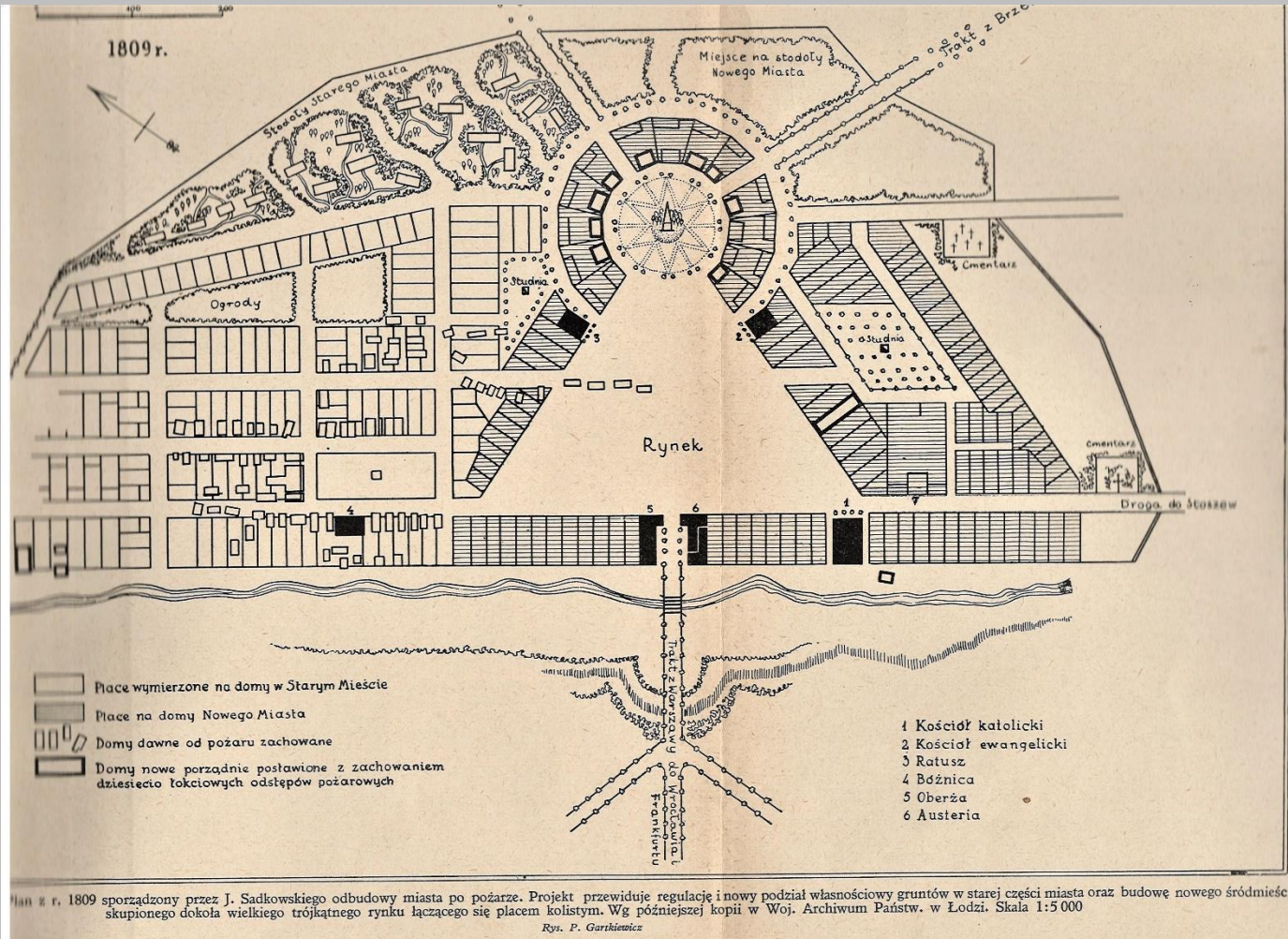

Historia i znaczenie zabytkowego parku w Podkowie Leśnej

Małgorzata Gmiter

Warszawa
2022 r.

Miasto - utopia

Miasto – ogród E. Howarda

1898 r. E. Howard *To-morrow. A Peaceful Path to Real Reform.*

1902 r. E. Howard, II wydanie, *Garden Cities of Tomorrow.*

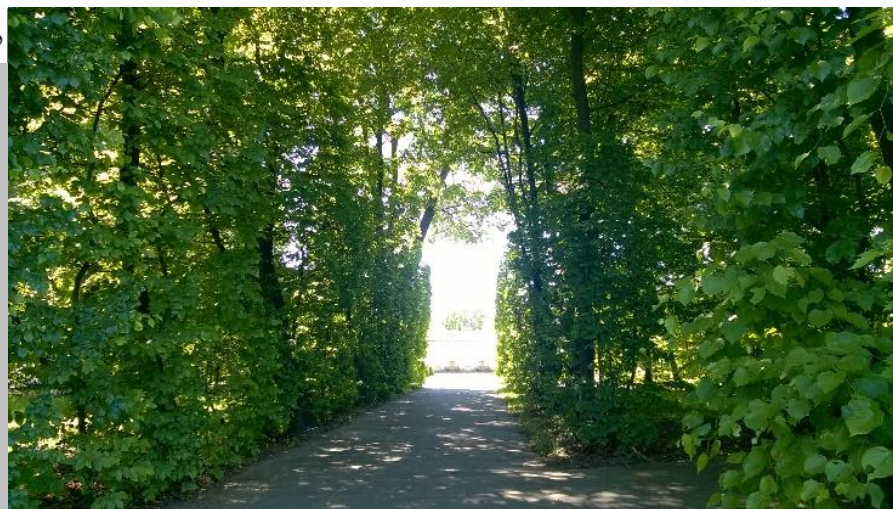
Lord Rosebery, przemawiając kilka lat temu jako przewodniczący Rady Londynu, kładł na tę sprawę duży nacisk: „Na myśl o Londynie nie znajduję w sobie ani odrobiny dumy. Prześladowuje mnie przekleństwo tego miasta: przerażająca przemiana napływającego szlachetnego milionowego strumienia w niezliczone tysiące nieszczęsnych ludzi pracujących każdy w swojej norze czy komórce, niewiedzących o sobie nawzajem, niedbających o siebie, niemających najmniejszego pojęcia o tym, jak żyją inni. 60 lat temu wspaniały Anglik, Cobbett, nazwał to naroślą. Jeśli wtedy była to narośl, czym jest teraz? Guzem, słoniowaczną wsysającą się swoim objedzonym, półprzytomnym systemem w krew i kości okolicznych terenów wiejskich” (marzec 1891).

Sir John Gorst wskazuje na istotę zła i zaleca na nie lekarstwo: „Chcąc wyleczyć zło, muszą usunąć przyczynę – muszą powstrzymać falę, przerwać migrację ludzi do miast i sprowadzić ich z powrotem na wieś. Rozwiązanie tego problemu leży w interesie miast i jest konieczne do zagwarantowania im bezpieczeństwa” („Daily Chronicle”, 6 listopada 1891).

E. Howard – 3 magnesy

Magnes miasta w porównaniu z magnesem wsi oferuje korzyści w postaci wysokich zarobków, możliwości zatrudnienia i kuszących perspektyw rozwoju, ich przeciwwagę stanowią wysokie czynsze i ceny. Wabią możliwości życia towarzyskiego i liczne miejsca rozrywki, ale zbyt długi czas pracy, duże odległości od miejsca zatrudnienia i „wyobcowanie tłumów” obniżają wartość tych zalet. Dobrze oświetlone ulice są wielką atrakcją, szczególnie w zimie, jednak brakuje dostępu promieni słonecznych, a powietrze jest tak nieświeże, że piękne gmachy publiczne, jak wróble szybko pokrywają się brudem, a rzeźby są w rozpaczliwym stanie. Współczesne miasta charakteryzują okazałe budowle i przeraźliwe slumsy znajdujące się tuż obok siebie.

Magnes wsi to źródło piękna i dobrobytu, ale magnes miasta uzmysławia, że jest ona nudna z powodu braku towarzystwa oraz oszczędna w swoich darach z powodu braku kapitału. Na wsi znaleźć można piękne krajobrazy, majestatyczne parki, pachnące fiołkami lasy, świeże powietrze, usłyszeć pluskanie wody,

E. Howard – 3 magnesy

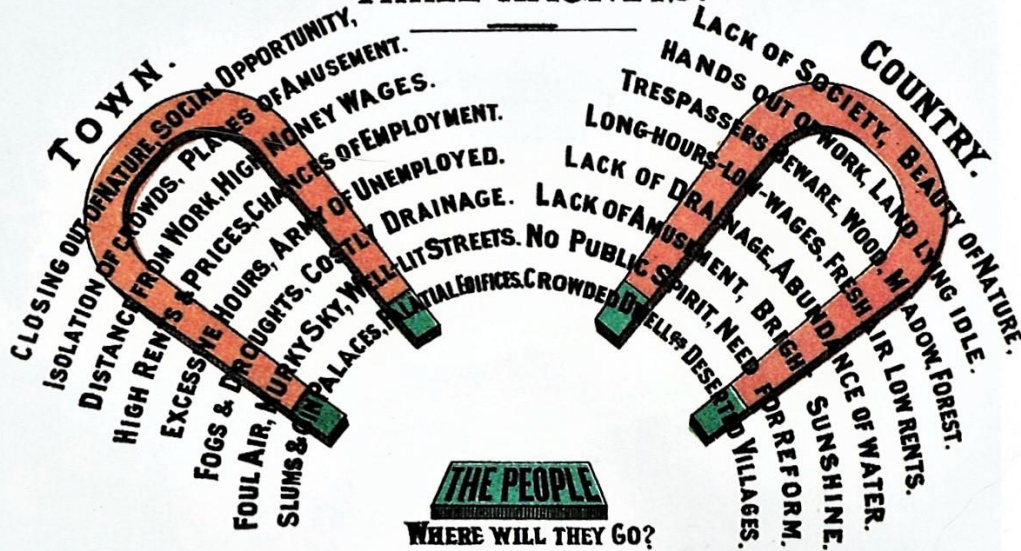
Jednak ani magnes miasta, ani magnes wsi nie stanowią w pełni zrealizowanego planu i woli natury. Ludzie i świat natury są stworzone do wspólnego życia. Z dwóch magnesów powinien powstać jeden. Tak jak mężczyzna i kobieta uzupełniają się dzięki różnorodnym umiejętnościom i talentom, podobnie powinno być w przypadku miasta i wsi. Miasto jest symbolem społeczeństwa – wzajemnej pomocy i przyjaznego współdziałania, ojcostwa, macierzyństwa, braterskiej i siostrzanej miłości, głębokich relacji między ludźmi; powszechnej, rozszerzającej się sympatii między dziedzinami nauki, sztuki, kultury i odłamami religii. A wieś? Wieś jest symbolem miłości Boga i opieki nad ludźmi. Tym jesteśmy i tutaj powstaliśmy. Z tego powstały nasze ciała, w to się obróć. Jesteśmy przez nią karmieni, ubierani, ogrzewani, tu znajdujemy schronienie. Na jej łonie odpoczywamy. Jej piękno jest inspiracją dla sztuki, muzyki i poezji. Jej siła napędza przemysł. Jest ona źródłem wszelakiego zdrowia, dobrobytu i całej wiedzy. Jednak pełnia szczęścia i mądrość, jakie daje, nie zostały ujawnione ludziom. I nie zostaną, jak długo będzie trwała nieświęta, nienaturalna separacja ludzi i natury. Miasto i wieś muszą wziąć ślub, a z tego szczęśliwego związku zrodzi się nowa nadzieja, nowe życie i nowa cywilizacja.

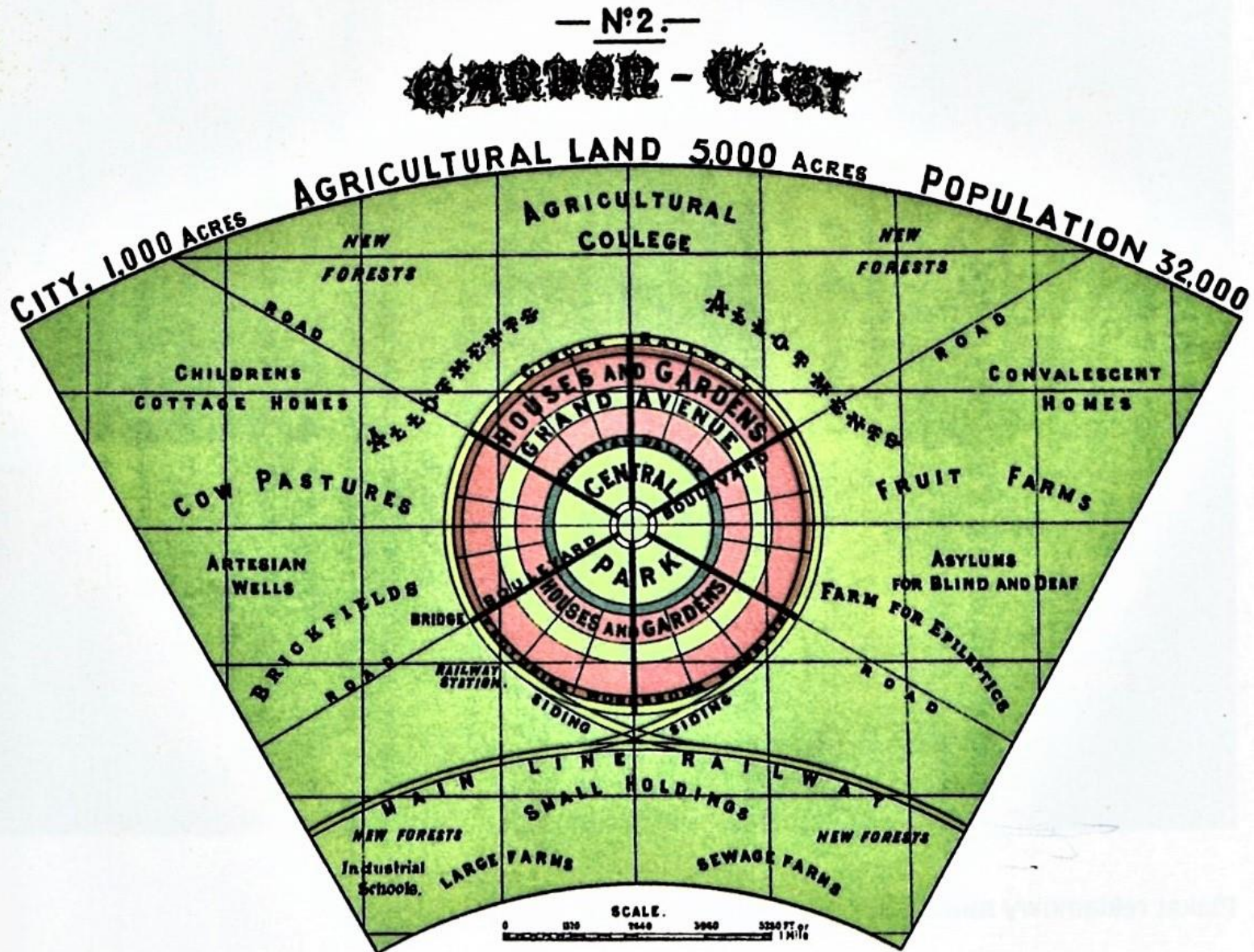
E. Howard - 3 magnets

THE THREE MAGNETS.

Nº 1.

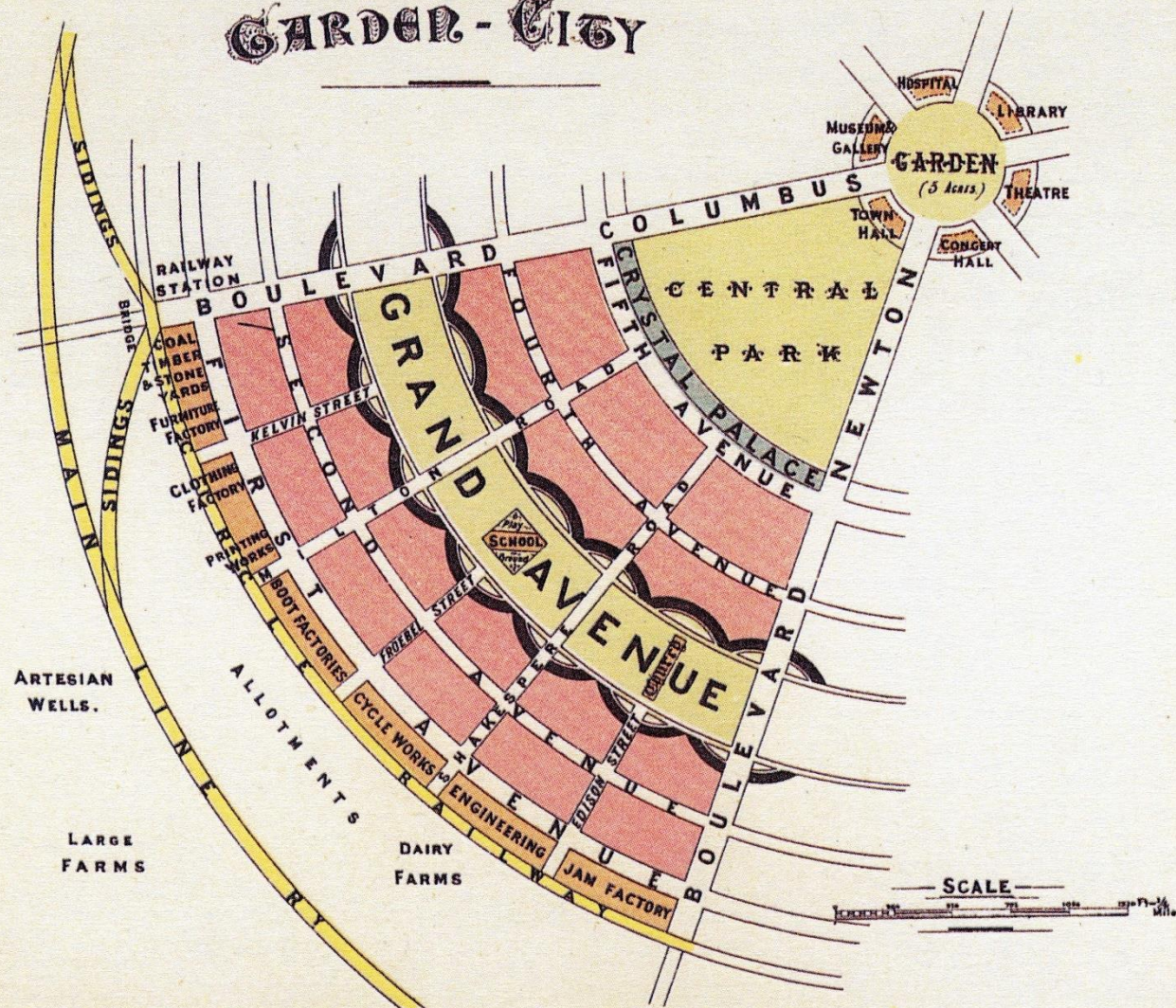
E. Howard - 3 magnesy

Miasta ogrody

WARD AND CENTRE GARDEN - CITY

Nº 3.

Miasta ogrody

Sześć wspaniałych bulwarów – każdy o szerokości 120 stóp – będzie przebiegać promieniście od środka miasta do jego obwodu, dzieląc je na sześć równych części czy też dzielnic. W centrum miasta znajdzie się przestrzeń w kształcie koła, o powierzchni 5,5 akra, przeznaczona na piękny, dobrze nawodniony ogród. Wokół ogrodu staną okazałe obiekty użyteczności publicznej: ratusz, główna sala koncertowa i wykładowa, teatr, biblioteka, muzeum, galeria sztuki, szpital; każdy na oddzielnej, obszernej działce. Pozostałą część olbrzymiego terenu aż do Cristal Palace zajmie park, obejmujący 145 akrów, z ogólnodostępnym rozległym terenem rekreacyjnym.

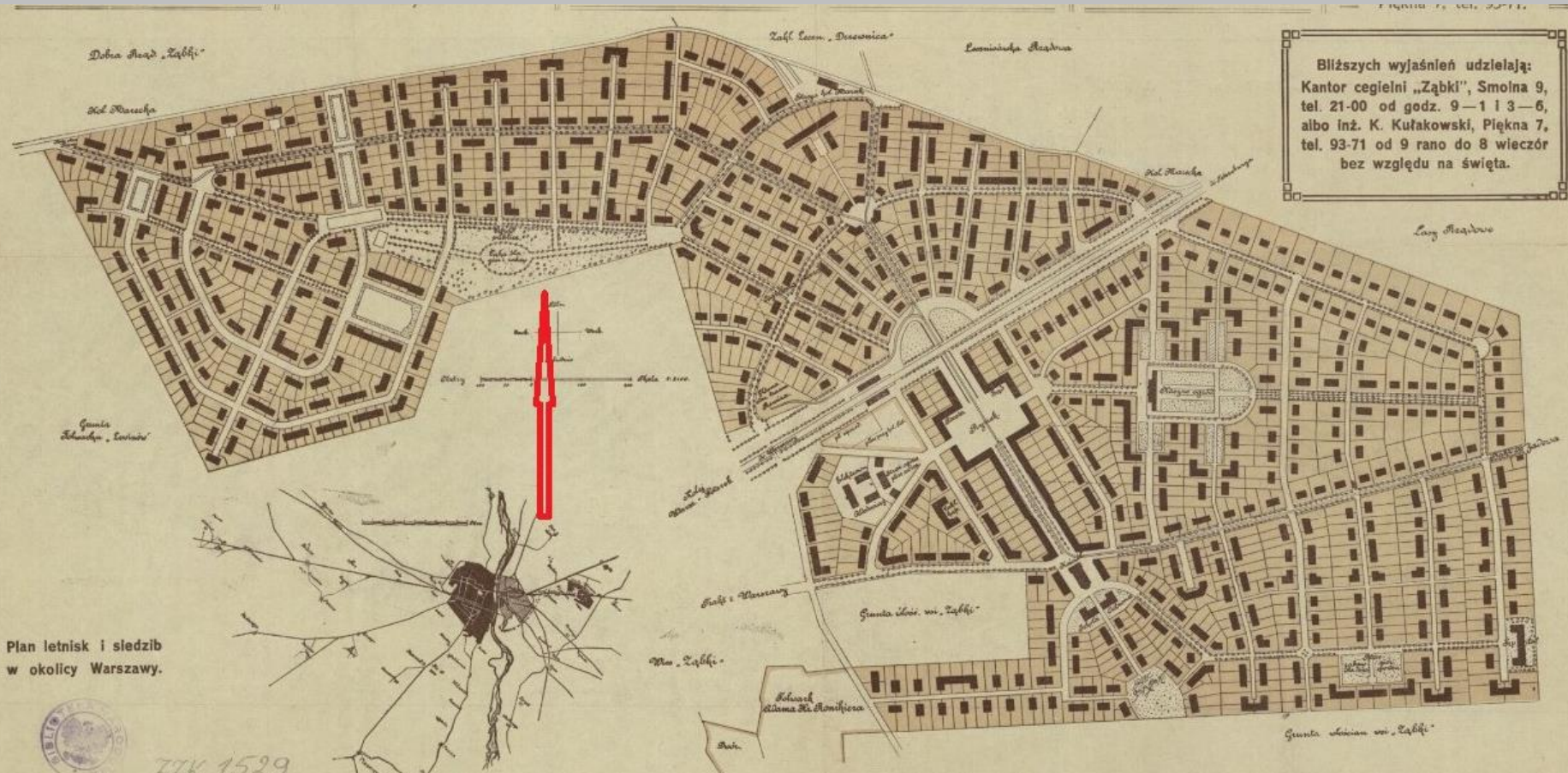
Miasta ogrody - Letchworth

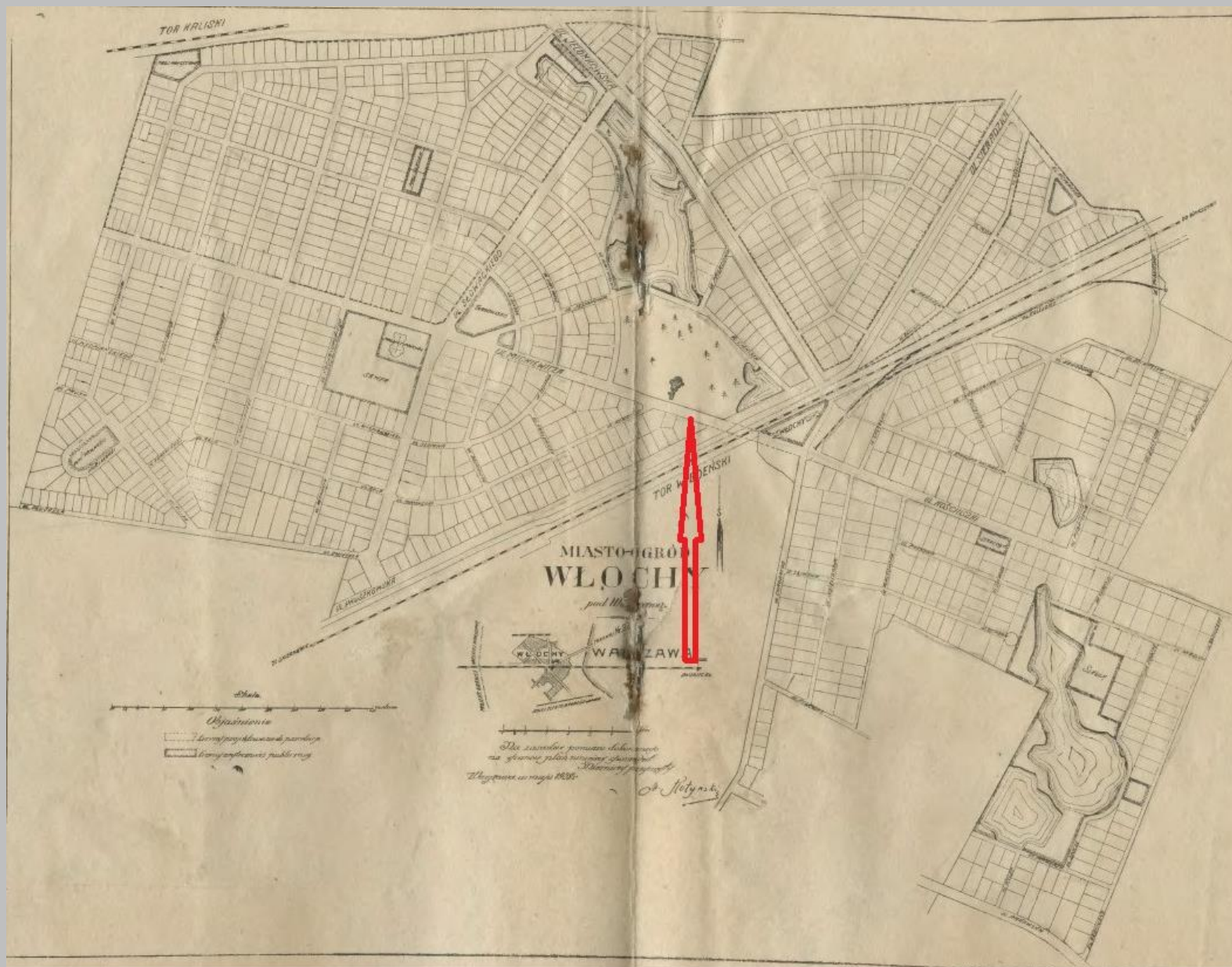
Miasta ogrody - Polska

Zabki 1912

„Projektowanie o charakterze angielskim lub pejzażowym nie jest wykluczone, jednak pożądanym jest kierunek klasycystyczny, w szczególności dla ogrodu przy kasynie.”

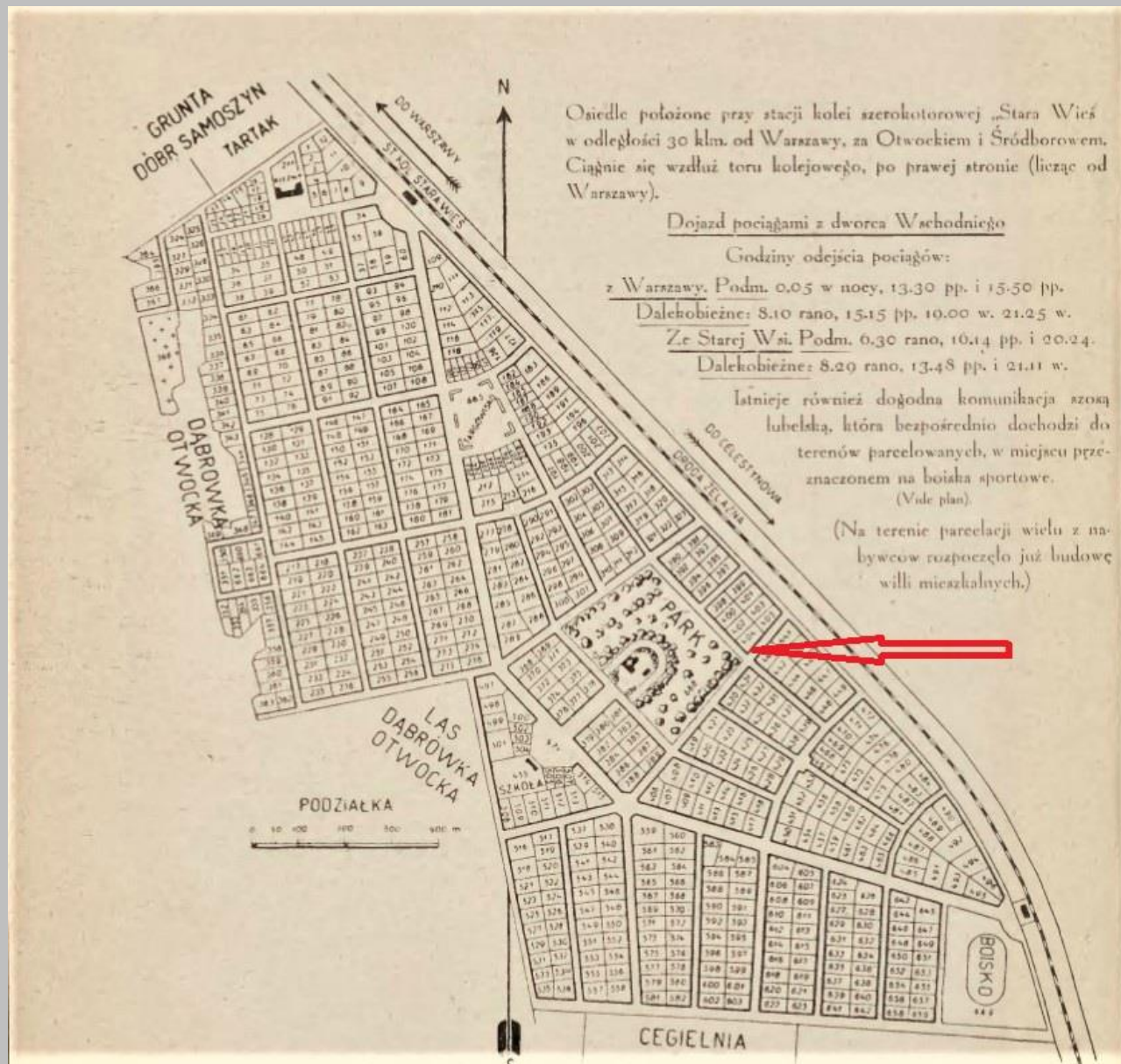

Miasta ogrody - Polska

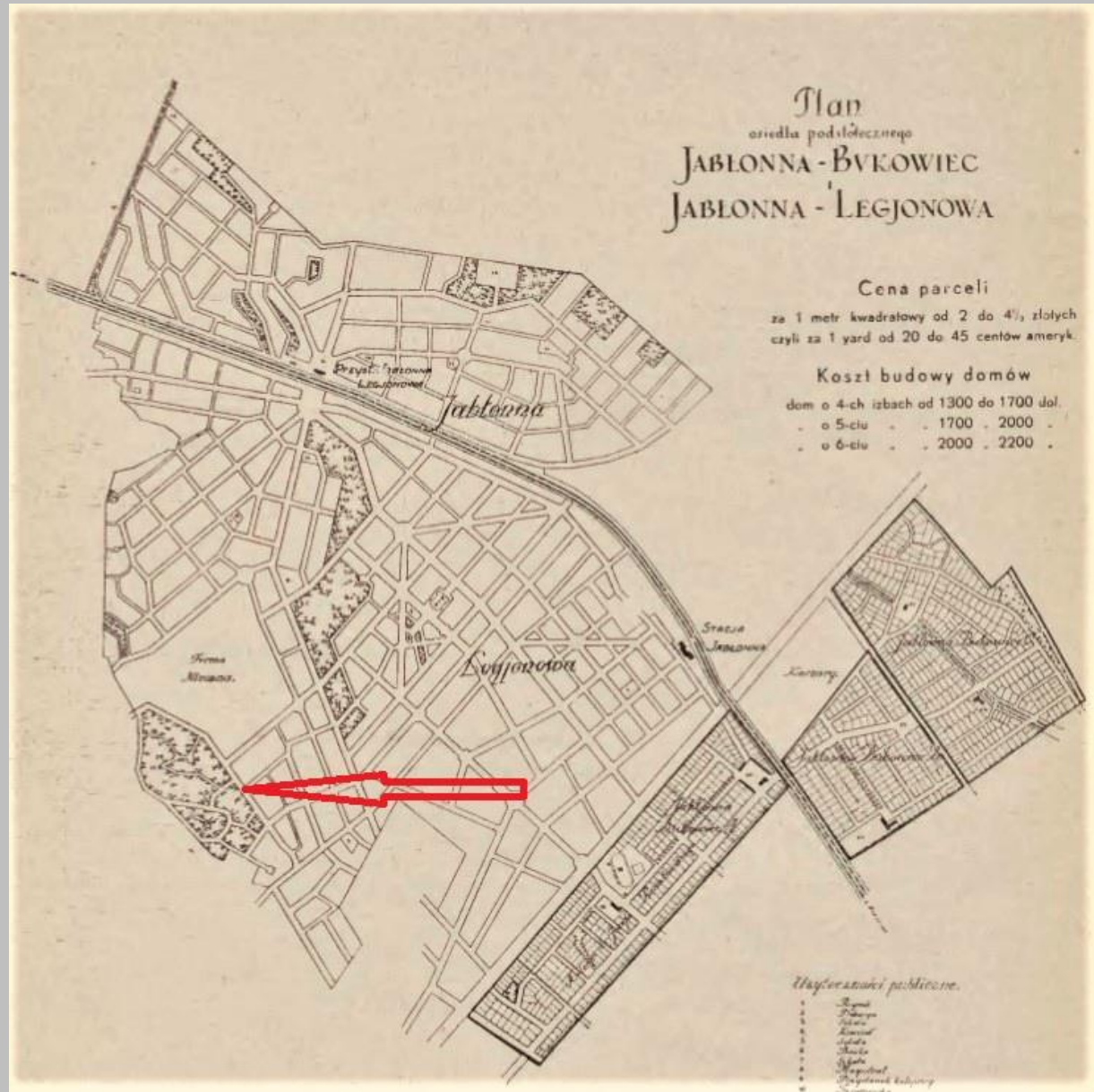

Miasta ogrody – Polska

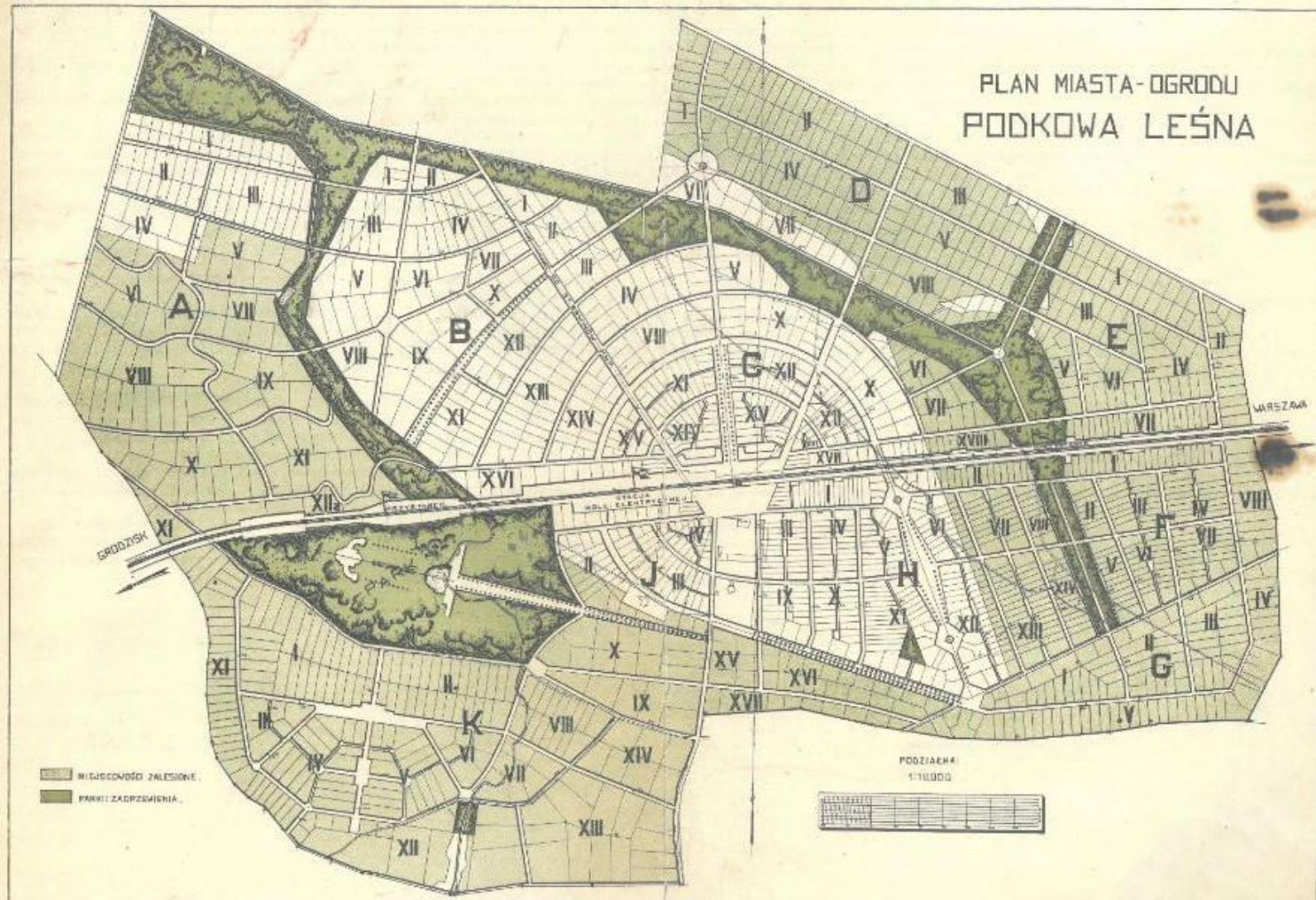
Stara Wieś

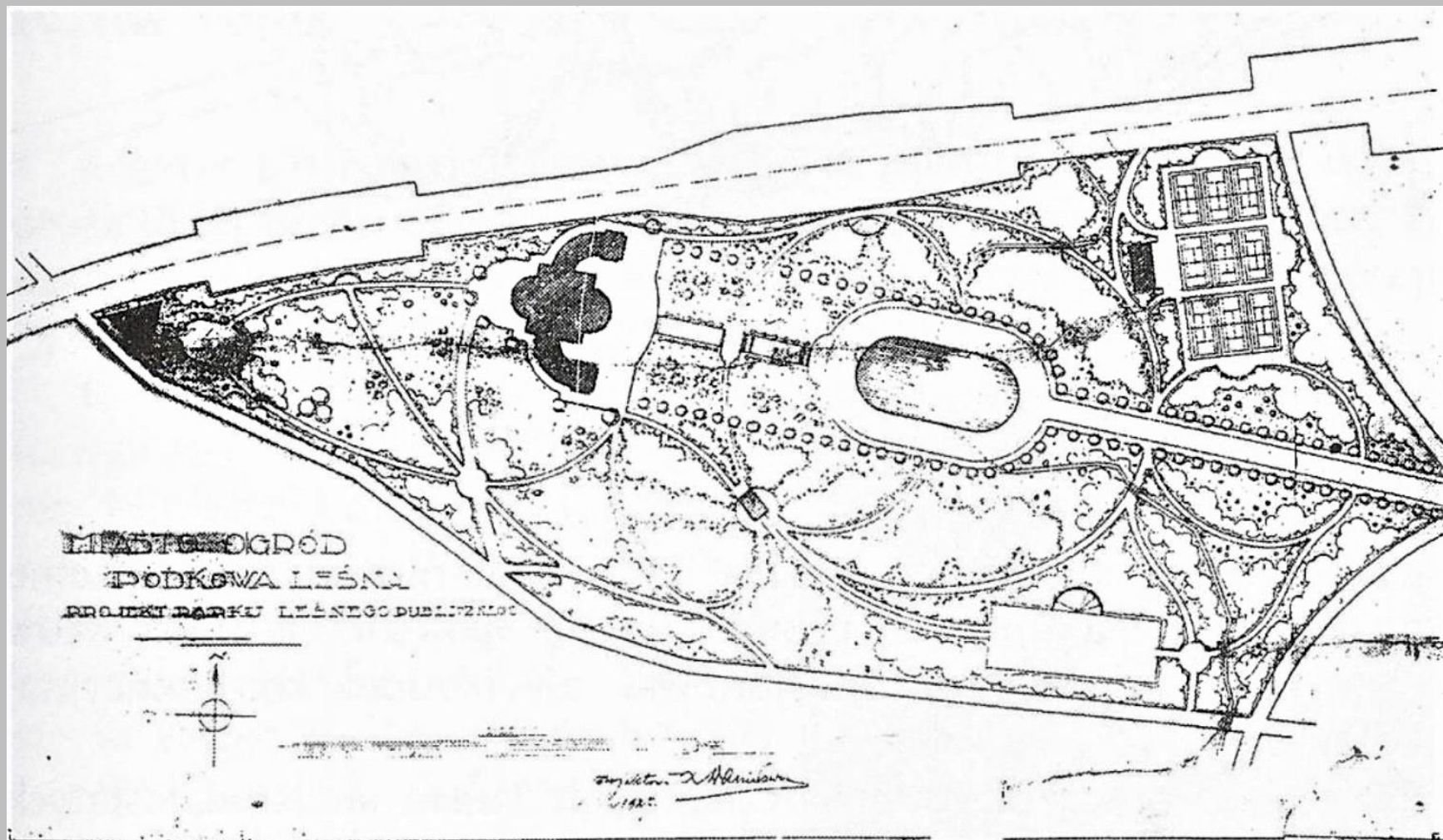
Miasta ogrody - Polska

Miasta ogrody – Podkowa Leśna

Miasta ogrody – Podkowa Leśna 1927

Miasta ogrody – Podkowa Leśna 1927

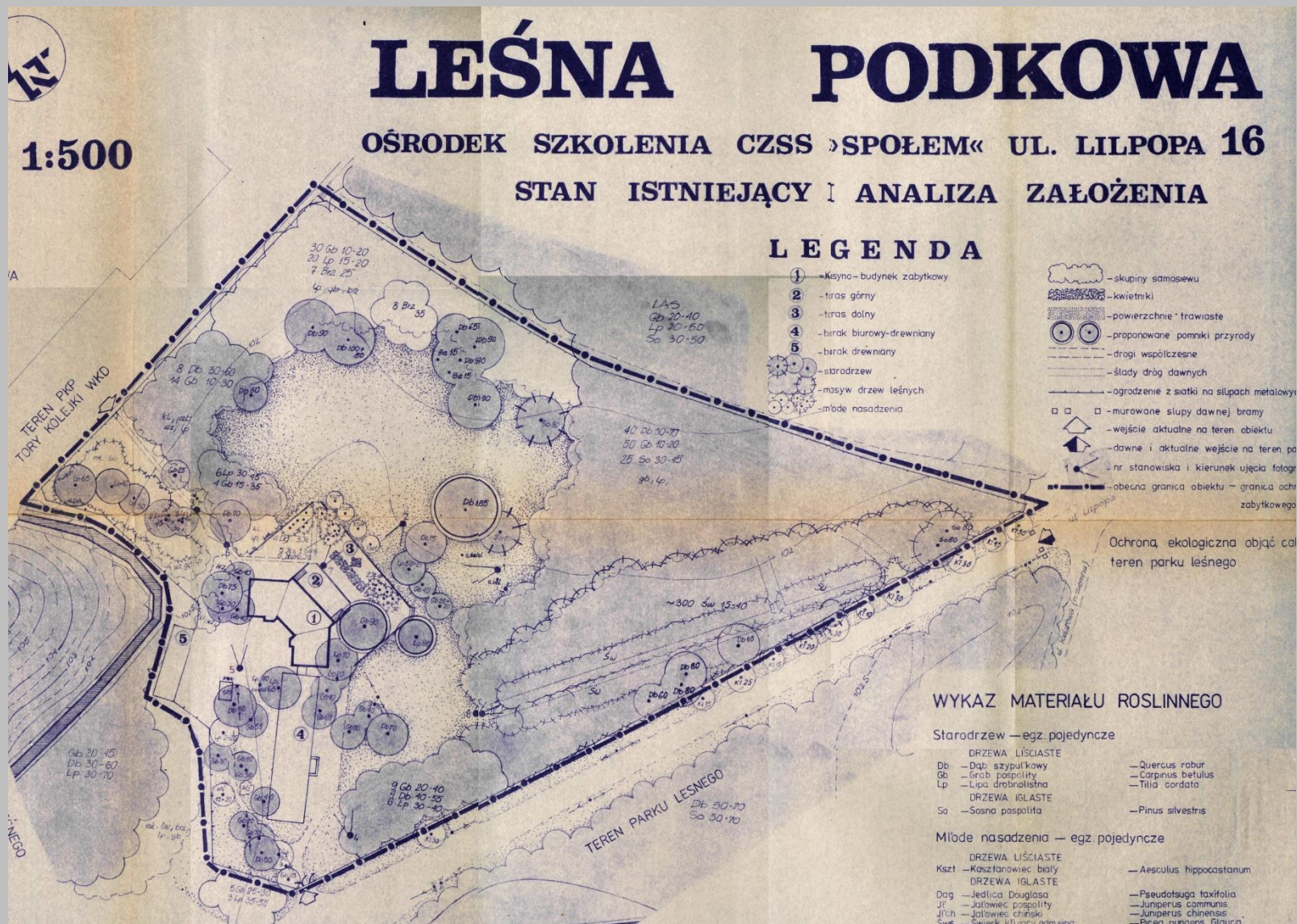
Leon Danielewicz 1878-1970. Studiował w Jardin des Plantes w Paryżu. Pracował w ogrodach Niemczech, Czechach i Anglii. W latach 1916–1921 był wykładowcą w Wyższej Szkole Ogrodniczej w Warszawie. Prezes Towarzystwa Ogrodniczego w Warszawie. W latach 1920–1947 dyrektor Wydziału Ogrodniczego m.st. Warszawy. Twórca licznych parków i zieleńców w Warszawie, m.in. parku Traugutta (1925), Ogrodu Zoologicznego (1927), kompleksu szklarni miejskich z palmiarnią na Rakowcu (1929), Parku Żeromskiego (1932), Parku Sowińskiego (1936), Parku Dreszera (1938). Przeprojektował w latach 1934–1935 park przy cesarskim pałacu myśliwskim w Spale.

Miasta ogrody – Podkowa Leśna 1930

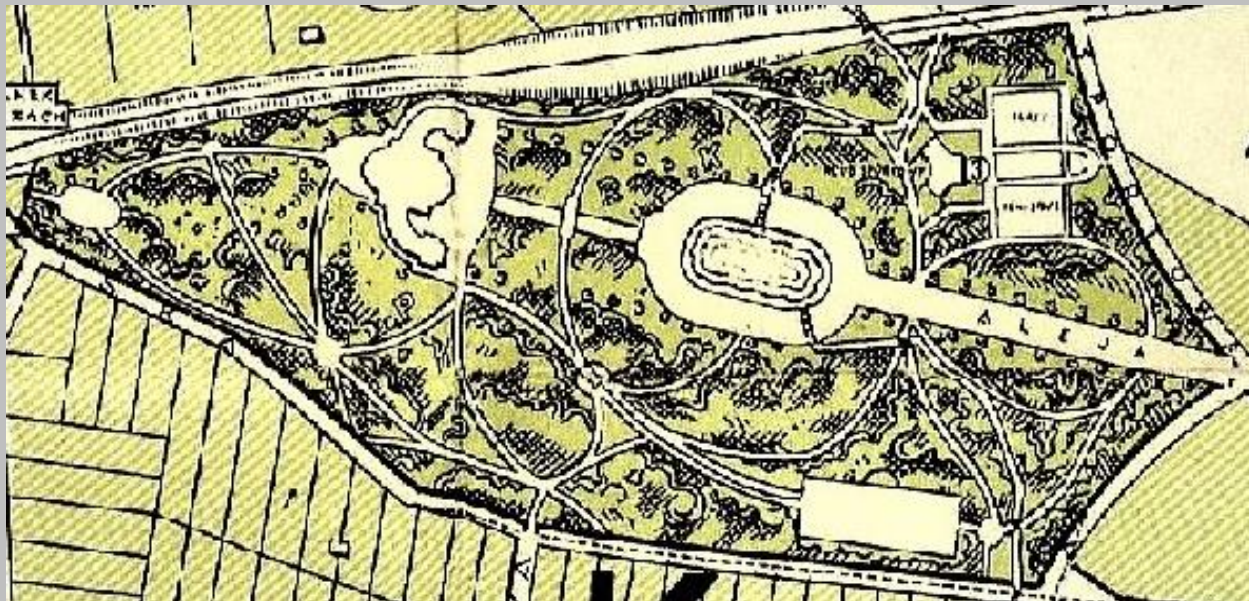
Miasta ogrody – Podkowa Leśna 1984

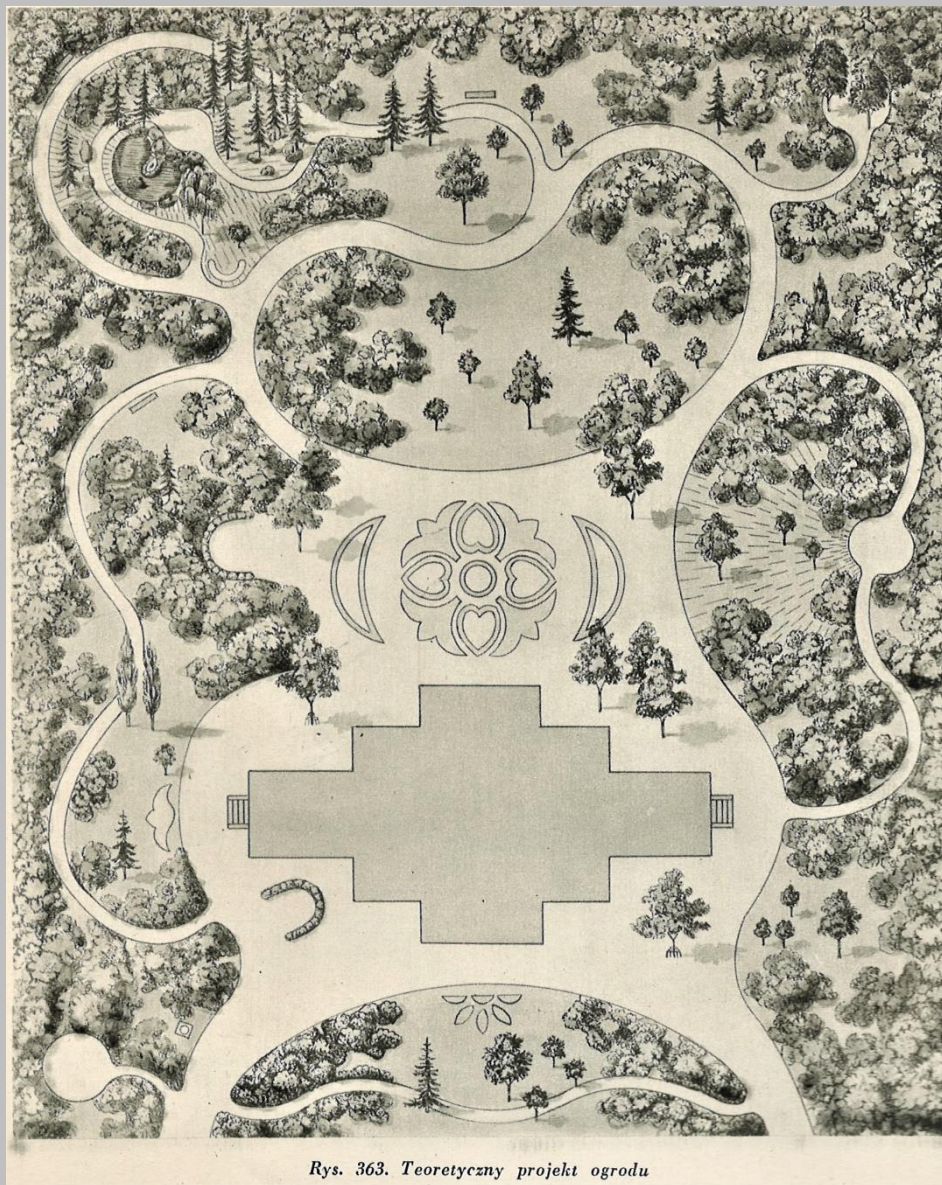
Miasta ogrody – Podkowa Leśna

Miasta ogrody – Podkowa Leśna

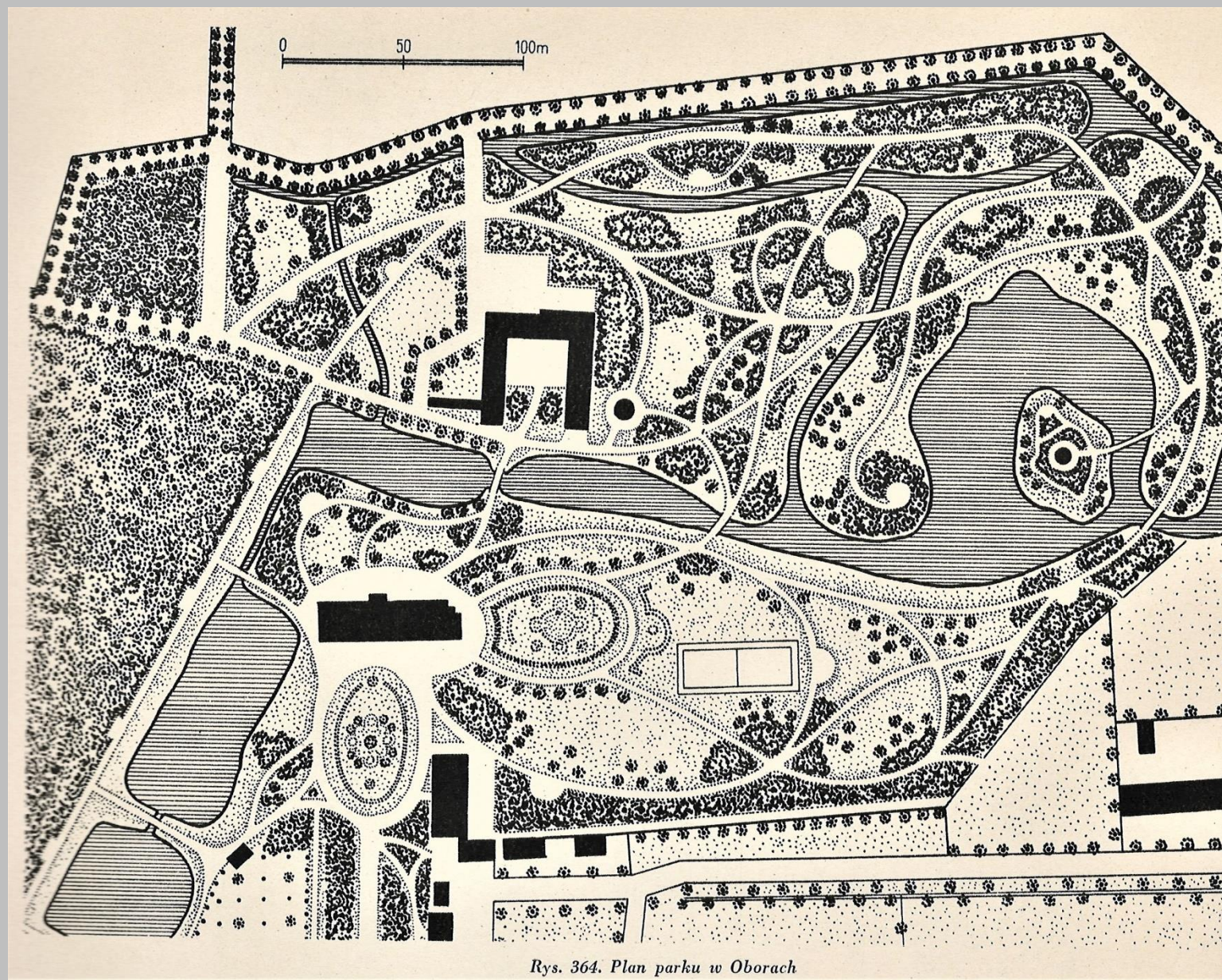

Parki eklektyczne

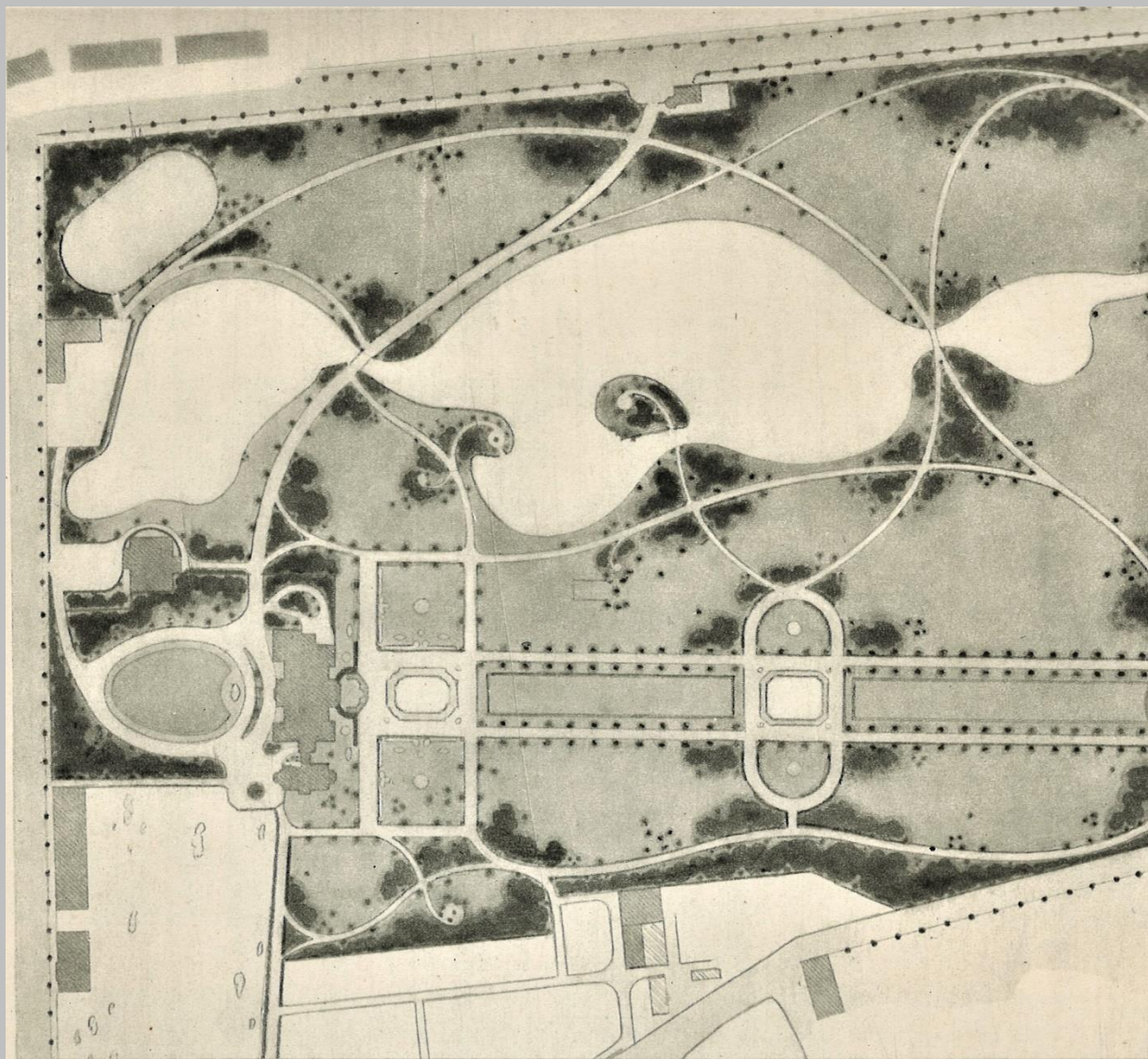
Rys. 363. Teoretyczny projekt ogrodu

Parki eklektyczne

Rys. 364. Plan parku w Oborach

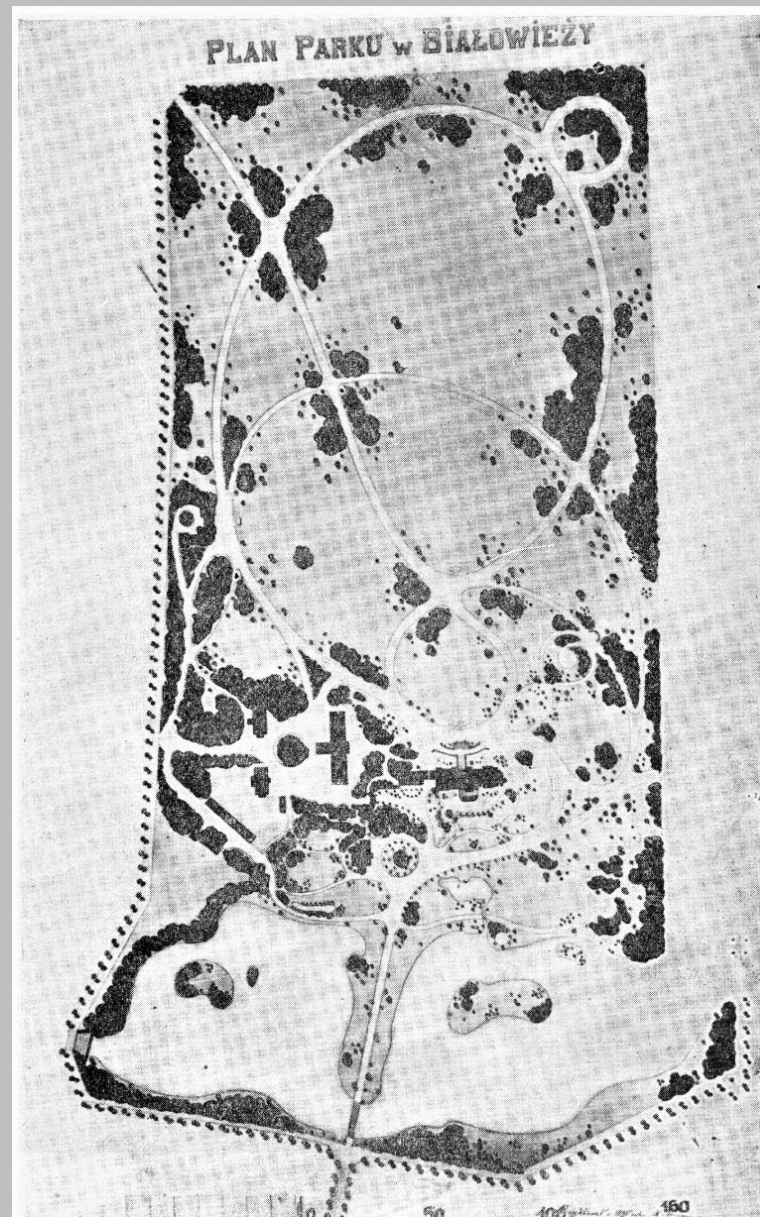
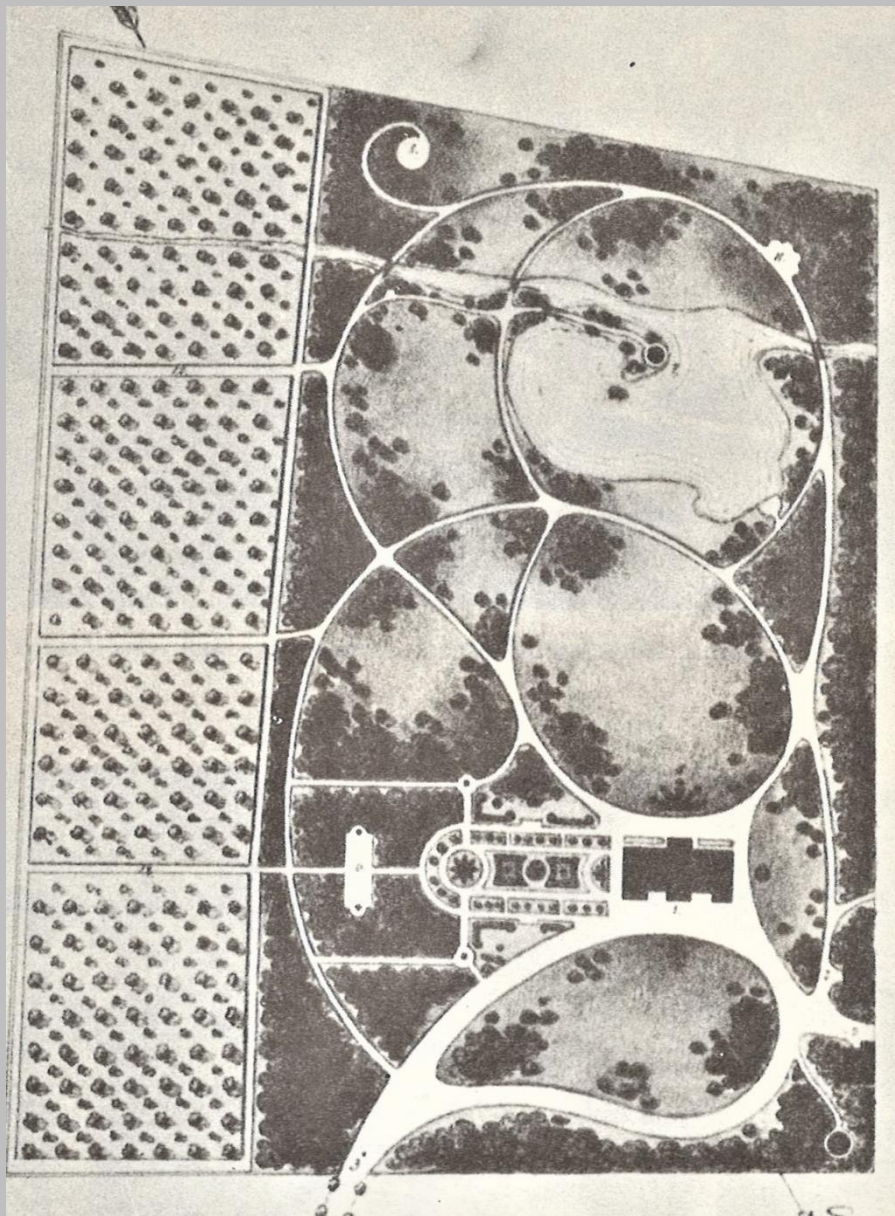
Parki eklektyczne

Rys. 379. Projekt parku w Guzowie 1911 r. (S. Celichowski)

Parki eklektyczne

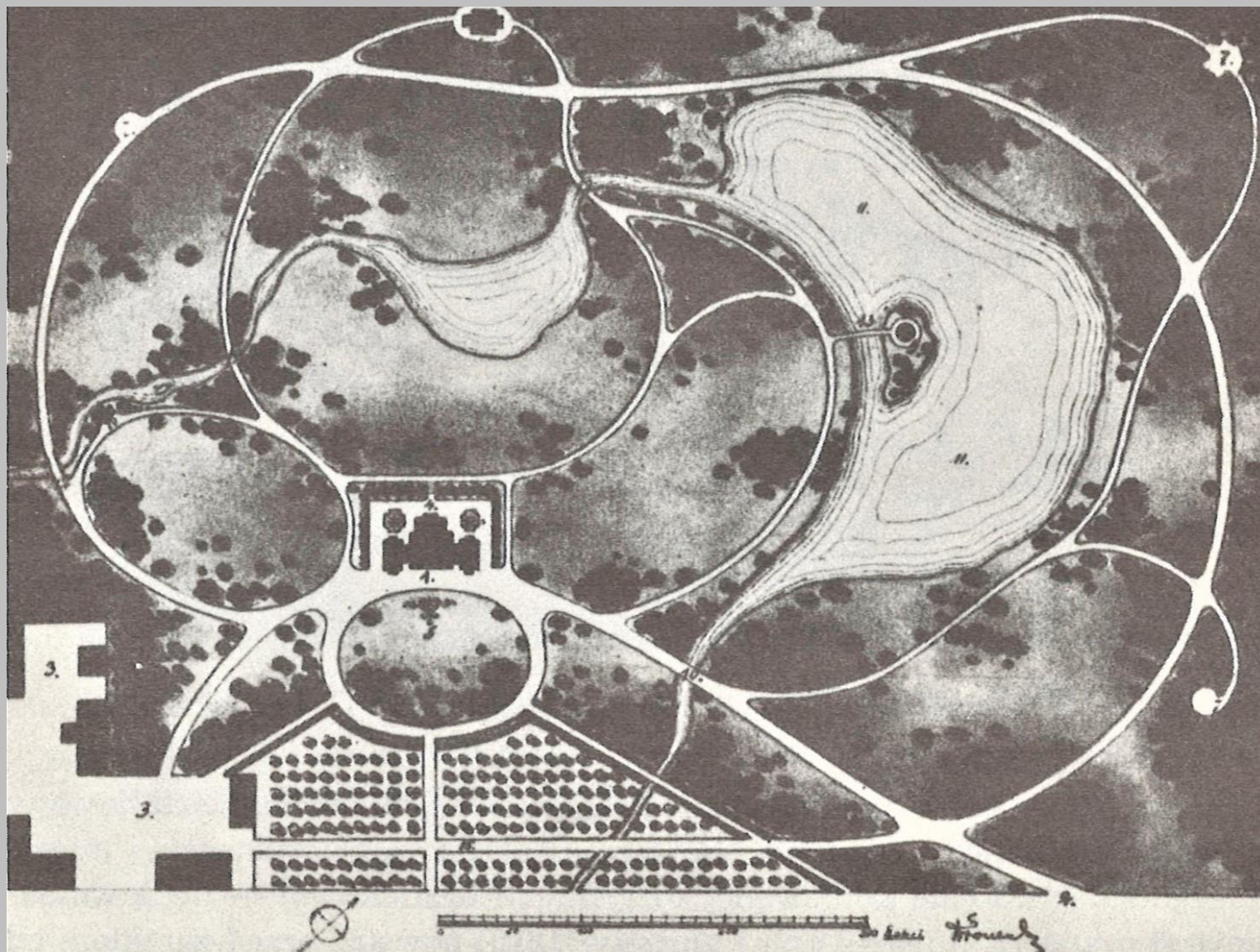
Skórzec 1892 Białowieża 1890

Parki eklektyczne 1906

Parki eklektyczne Czesławice 1886

Parki eklektyczne

